

29.
Starptautiskais
Garīgās mūzikas
festivāls

29. AUGUSTS / 17.30

VIĻAKAS VISSVĒTĀS JĒZUS SIRDIS
ROMAS KATOĻU BAZNĪCA

KORIS LATVIJA

Valsts Akadēmiskais koris LATVIJA
Dirigents **Valdis Tomsons**

Ēriks Ešenvalds

O SALUTARIS HOSTIA

Soprānu solo - Rūta Olekša un Ieva Zvejniece

Franks Martēns

MESA DUBULTKORIM

Rihards Dubra

TU SKAISTŌ DĪVA DŌRZA RŪZE

Solo - Vita Grīnhofa un Irīna Mihailovska

Juris Vaivods

MUOTE DIELEŅU AUKLĒJA

Soprāna solo - Natālija Behma

Juris Vaivods

DZINTARA SODUMA PIEKTAIS ALŠVANGAS MADRIGĀLS

Jānis Ivanovs

RUDENS DZIESMA

Jānis Ivanovs

GĀJPUTNI

Jānis Ivanovs

GUBU MĀKOŅI

Ilona Rupaine

RUDZU MOLU ES NŪGŌJU

Soprāna solo - Irīna Mihailovska

Ilona Rupaine

GAISMEŅA AUSA

Laura Jēkabsone

PĒRKONTĒVS

Franks Martēns (*Frank Martin*, 1890–1974) – viens no ievērojamākajiem šveiciešu 20. gadsimta komponistiem. Dzimis kā jaunākais no 10 bērniem kalvinistu mācītāja ģimenē un improvizēt uz klavierēm sācis vēl pirms muzikālās izglītības ceļa uzsākšanas. Vēlāk tajā viņu galvenokārt vadījuši divi šveiciešu komponisti: Jozefs Laubers (*Joseph Lauber*, 1864–1953) un Emīls Žaks–Dalkroza (*Émile Jaques-Dalcroze*, 1865–1950), pie kuriem Martēns apguva klavierspēli, harmoniju un kompozīciju, kā arī ritma nianšu un mūzikas teorijas smalkumus. Franks Martēns bija dziļi reliģiozs kā dzīvē, tā arī mūzikā, līdz ar to lielāko daļu darbu saturiski iedvesmojusi viņa kristīgā ticība. Taču viņa mūzikas stilistikajā izteiksmē kopā saplūst 20. gadsimta modernisms ar iepriekšējo gadsimtu Eiropas klasiskās mūzikas vērtībām, radot harmoniski un ritmiski sarežģītu, taču melodisku un emocionāli izteismīgu mūzikas valodu.

Mesa dubultkorim a cappella (1922/26) – viens no pazīstamākajiem Martēna skaņdarbiem ar īpašu piedzimšanas stāstu. 1922. gadā tapa pirmās četras Mesas daļas – *Kyrie*, *Gloria*, *Credo* un *Sanctus*, savukārt četrus gadus vēlāk komponists uzraksta arī *Agnus Dei*, taču Mesas pirmatskaņojums seko tikai četras desmitgades vēlāk – 1963. gadā. Komponists šo skaņdarbu, kuru raksturo ar vārdiem “tā ir lieta tikai starp Dievu un mani”, apzināti bija slēpis no atklātības tik daudzus gadus, jo tas viņam šķitis pārāk personisks, viņš vēlējies izvairīties no skaņdarba publiskas vērtēšanas, kā arī tolaik viņš nav pazinis nevienu diriģentu, kuram spētu uzticēt Mesas atskaņošanu. Tikai 1962. gadā, šķietamas sakritības rezultātā, informāciju par šo skaņdarbu kādā katalogā uzgāja Hamburgas kantors Francis Brunnerts (*Franz Brunnert*) un lūdza komponistu atsūtīt notis it kā vien izskatīšanai. Taču Brunnerts neaprobežojās tikai ar skaņdarba izpēti vien – viņš saskatīja tā izcilību, pārliecināja Martēnu atļaut tā publiskošanu un 1963. gada 2. novembrī Hamburgā diriģēja pasaules pirmatskaņojumu ar savu kori *Bugenhagen–Kantorei*. Tieši Brunnerta neatlaidība pasargāja no aizmirstības darbu, kas mūsdienās tiek plaši uzskatīts par vienu no 20. gadsimta izcilākajiem *a cappella* kormūzikas šedevriem.

Pārējai koncertprogrammai izvēlēti dažādu paaudžu pašmāju komponistu garīgās un tautas mūzikas opusi, kas pauž latvisko dzīvesziņu un pasaules izjūtu plašā izteiksmes krāsu spektrā. Tajā ievīta **Jura Vaivoda** (1966) skaudri smeldzīgā šūpuļdziesma “Muote dielenū auklēja” un mīlas liriskas cauraustais “Dzintara Soduma Piektais Alšvangas madrigāls”, trīs **Jāņa Ivanova** (1906–1983) vokālizes “Rudens dziesma”, “Gājputni” un “Gubu mākoņi”, kas glezno Latvijas ainavas ar saldsērīgas nostaļģijas strāvojumu. **Riharda Dubras** (1964) “Tu skaistō Dīva dōrza rūze” ievēd Latgales sakrālās muzicēšanas tradīcijās, savukārt **Ilonas Rupaines** (1966) “Gaismeņa ausa” un “Rudzu molu es nūgōju” krāšņi un pilnasinīgi izdzīvo jaunības ziedēšanas un precību laiku. **Lauras Jēkabsones** (1985) “Pērkontēvs” ar dažādiem sonoriem efektiem uzbūvē rituāla sajūtu, atainojot debesu stihiju varenību un visbeidzot **Ērika Ešenvalda** (1977) pasauleslavenā kompozīcija “O Salutaris Hostia” izskan kā ēteriska, taču pilnkanīgi spēcīga lūgšana un ticība mūžīgās debesu valstības skaistumam.

Valdis Tomsons (1981) – diriģents, ilggadējs Valsts Akadēmiskā kora “Latvija” kora mākslinieks (kopš 2007. gada) un kormeistars kopš 2016. gada, docētājs Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā, kur veic jauktā kora mākslinieciskā vadītāja pienākumus. Izglītību ieguvis JVLMA Romāna Vanaga kordiriģēšanas klasē gan bakalaura, gan maģistra līmeņa studijās. Savas profesionālās darbības laikā kori “Latvija” Valdis Tomsons sagatavojis daudzus lielas formas darbus, piemēram, Volfganga Amadeja Mocarta Rekvīemu, Ludviga van Bēthovena “Missa solemnis”, Johanna Brāmsa “Vācu rekvīmu” u.c., kā arī neskaitāmus a cappella skaņdarbus. Nesenākais koncerts ar kori “Latvija” aizvadīts Senostremuānas abatijas baznīcā Francijā, festivāla *La Chaise-Dieu* ietvaros šā gada 21. augustā, diriģējot programmu, kurā iekļauta Baltijas reģiona, Šveices un Francijas komponistu mūzika. Kopš 2014. gada Valdis ir Latvijas Universitātes jauktā kora “JUVENTUS” mākslinieciskais vadītājs, kura virsvadībā koris ir piedalījies un guvis godalgas vairākos vietēja un starptautiska mēroga konkursos. Kā viens no beidzamā laika vērienīgākajiem panākumiem minams izcīnītais Zelta diploms un *Grand Prix* balva koru konkursā Tampere vokālās mūzikas festivālā Somijā 2025. gadā. Valdis ir arī autors “JUVENTUS” simtās jubilejas svinību mākslinieciskajai koncepcijai (2022), kā ietvaros iestudēja koncertprogrammu “Jauns sākums” ar tai speciāli pasūtītiem 12 latviešu komponistu jaundarbiem, kas tika arī ierakstīti Latvijas Radio 1. studijā un izdoti albumā “Jauns sākums”.

Valsts Akadēmiskais koris LATVIJA

www.koris.lv

www.sgmf.lv

Tekstu sagatavoja Elīna Selga

Makets: Zane Skrauča